

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România.	45 lei
6 luni	22,50
3 luni	11,25
Streintătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/98 =

Rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați din provinciile ca abonamentele datorite să le achite prin mandat postal direct la Redacția ziarului *Curierul Judiciar*, pe numele d-lui Codreanu, proprietarul ziarului, singurul în drept a face încasările, sau la prezentare redactorului nostru d-l avocat Ion Bacicu sau incasatorului D. Niculescu, legitimați cu autorizație specială în schimbul numai a chitanțelor cu stampila ziarului, ce vor liberă din registre cu matcă, iar cei din capitală să plătească ca și până acum, vechiului nostru incasator C. Petculescu.

SUMAR

— Lacunele legii din 1883, titlurile la purtător pierdute, furate, distruse, de d-l avocat Dr. Gălășescu-Pik.

JURISPRUDENȚA :

— Casație s. I: C. Florescu cu Soc. de tricotaj «Filaret» (Legea meseriilor nu find o lege cu caracter procedural, ci o lege de fond, nu se aplică cu efect retroactiv, așa că dacă accidentul ce dă naștere la despăgubiri a avut loc înainte de punerea în aplicare a legii meseriilor, reclamantul va intentă acțiune conform dreptului comun, chiar dacă o introduce în urma punerii în aplicare a legii);

— Judec. Ocol. Zătreni-Vâlcea: X. cu Maria St. Bică. (Obligațiunile naturale sunt obligațiuni juridice, capabile și ele de executare, nerecunoscute însă formal de legiuitor nici prin definiții, nici prin enumerare, fiind lăsate, după speță, la aperecierea judecătorului).

Rezumatul Jurisprudenței Curței noastre de casație

— Cas. s. I: Urmărire imobiliară. — Contestație. — Hotărâre de respingere. — Atacarea ei cu recurs odată cu ordonanța de adjudecare. — Cazul în care ordonanța nu mai poate fi dată din cauza raderii comandamentului. — Neproducerea de efect a hotărârii de respingere contestației. — Art. 350 din procedura civilă.

— Cas. s. II: Prescripția de 10 ani. — Titlu translativ de proprietate. — Lipsa dreptului de proprietate a autorului transmisiunii. — Acoperire prin posesia de 10 ani cu bună credință.

Cas. s. III; Acțiune cambială. — Excepții personale. — Probe. — Jurământ. — Neadmisibilitate. — Articolul 349 din codul comercial și 1208 din codul civil.

LACUNELE LEGII DIN 1883**Titlurile la purtător pierdute, furate, distruse**

Inmulțirea valorilor negociabile, a efectelor de comerț — a făcut ca ele să se democratizeze, să se împărștie în masa mare a populațiunii dela orașe — în care chiar cei mai puțin capitaliști devin într-o largă măsură posesori ai lor.

Această răspândire, pe lângă efectele sale bune, prezintă și mari inconveniente.

Pe când marii capitaliști au la dispoziție case de bani, oficiul bancherilor și multe alte mijloace pentru păstrarea valorilor, mulțimea în lipsa lor e mai mult expusă la pierderea, furarea, sustragerea, distrugerea prin incendiu a efectelor ce le posedă și în special a celor la purtător

Pentru garantarea lor a fost necesară intervenția le-

giutorului manifestată prin legea din 1 Februarie 1883, care nu e decât imitarea — cu oarecari modificări — a legii franceze din 15 Iunie 1872.

Ea conține două serii de dispozițiuni cu caracter deosebit.

Unele calificate de obicei ca regule de amortizare au de scop de a procura proprietarului deposedat, față de stabilimentul care a emis titlurile, beneficiile inerente lui, adică aducerea la îndeplinire a tuturor obligațiilor cărora corespund aceste titluri.

Celelalte care în doctrină sunt cunoscute sub denumirea de regule de inalienabilitate au de țintă a readuce în mâinile proprietarului deposedat titlurile furate sau pierdute.

Această organizație își găsește pivotul său într-o notificare făcută în mod obligatoriu stabilimentului debitor și o publicare în jurnalul oficial și alte cotidiane a numerelor și împrejurărilor în cari titlurile la purtător au fost pierdute sau furate.

Prin notificare partea deposedată face cunoscut stabilimentului debitor uzurparea titlurilor sale și-l oprește a continua să-și îndeplinească obligațiile sale numai în baza simplei prezentări a certificatului.

Indatoririle sale sunt bine stabilite. Atât cât nu se va prezenta hotărârea de ridicare a opoziției, debitorul va refuza a plăti interesele, dividendele și cu mai mult cuvânt capitalul ce-l reprezintă titlul, care într'un eventual caz ar deveni exigibil. De nu va lucra astfel, el se va expune a plăti a doua oară celui care va fi recunoscut de instanțele judiciare ca proprietar al lui.

Dacă nimeni nu se prezintă cu titlul și deci absența lui se prelungește, notificarea face să curgă termenile de doi și zece ani după care oponentul are dreptul, în urma încuviințării tribunalului și dând oarecari garanții, să obție plata cupoanelor sau a capitalului, iar în oarecari condiții duplicate după ele.

Orice negociere a titlului efectuată posterior publicațiilor făcute în foaia anunșurilor judiciare și în jurnale, e fără efect față de oponent.

Cumpărătorul titlului, comisionarul său dela bursă (agentul de schimb) precum și orice alt intermediar profesionist au obligația de a cerceta în prealabil dacă titlul care i se liberează este sau nu trecut în Monitor sau în Buletinul introdus prin art. 15 al legii, expres pentru atari publicații. Așa că publicarea crează contra celor cari au o achiziție ulterioară ei o prezumție de drept de rea credință și permite proprietarului originar de a exercita revendicarea.

Dar în ce mod și contra cui să o exercite?

Din acest punct de vedere legiuitorul a luat măsuri pentru a împiedica circulația titlului la purtător și a face

cunoscut proprietarului deposedat, numele purtătorului său actual. Acesta din urmă se va prezenta la un moment dat pentru a încasa fie cupoanele, fie capitalul. Debitorul trebuie să reție atunci titlul în schimbul unei recipise ce va elibera posesorului lor și să facă cunoscut oponentului la domiciliul ales numele și adresa noului purtător. Posesorul titlului și proprietarul original odată puși față în față, Tribunalul va hotărî asupra *proprietății lui*.

Acesta e *grosso modo* regimul care funcționează la noi de mai mult de un sfert de veac.

El pare a proteja în mod suficient pe proprietarul deposedat, acordând în același timp o desăvârșită garanție terților de bună credință cari au dobândit un titlu neînserat în Monitor sau Buletin.

Și cu toate acestea el rezervă penibile, s'ar putea zice chiar crude surprize micilor și chiar marilor rentieri, oamenilor cari au modeste economii și cari trăcesc în siguranță închipuindu-și că legile sunt echitabile și făurite pentru a-i proteja.

Trebuie să te fi ocupat ca profesionist de această chestiune, sau să fi fost victima unui eveniment atrăgând după sine aplicarea legii, pentru a-i cunoaște neajunsurile.

Pentru înlăturarea lor o modificare a legii se impune. Astăzi nu se mai discută imperfecțiunea și relativitatea legilor omenești, dar ce e mai curios e că același lucru se susține relativ și la celelalte legi. Așa, în lucrarea sa «La science et l'hypothèse», Poincaré face — relativ la legile fizice — următoarea observare :

„Une loi expérimentale est toujours soumise à la ré-
„vision et on doit toujours s'attendre à la revoir rem-
„placée par une loi plus précise“.

Căci o lege naturală — așa precum o poate formula savantul e numai „à peu près vraie“. Cu atât mai mult deci în ordinea juridică dispozițiile parlamentare trebuie considerate ca tranzitorii.

Fără îndoială că nu ne vom ocupa decât de criticile fondate care i se pot aduce și nu ne vom face ecoul obiecțiilor ridicate fără nici un temei — cum e cea formulată de d-nul Malcoci în articolul său publicat în ziarul *Dreptul*¹⁾.

Așa nu se poate susține că opozițiile se pot face cu ușurință, că un individ oarecare, primul venit, ar putea isbi de indisponibilitate un titlu oarecare după bunu-i plac, necerându-i-se nici o autorizare, unica obligație impusă fiind cea prevăzută de art. 2 din lege — conform căruia oponentul va trebui, atât cât e posibil, să enunțe 1) epoca și locul când a devenit proprietar, 2) epoca și locul unde a primit ultimele dividende sau interese, 3) împrejurările cari au însoțit deposedarea.

Ar părea la prima vedere că singura garanție dată de legiuitor detentorului titlului ar fi numai aceasta — și în acest caz ar echivala cu nimic, căci acela care voește să facă opoziție cu rea credință, va putea să însereze în notificare indicațiunile cari îi convin, nimeni neverificând-o, neexaminând-o în prealabil.

Desigur că detentorul titlului are un mijloc foarte eficace de a face să se ridice o opoziție făcută în atari condiții: *intervenția justiției*. Dar câtă pierdere de timp până se va tranșa procesul.

Se pierde însă din vedere că dacă această critică se poate aduce încă legiuitorului francez, ea nu mai poate fi formulată față de textul român și anume față de art. 18.

Sancțiunea stabilită de acest articol e destul de severă pentru a împiedica opozițiile neîntemeiate, săvârșite cu bună știință. Ceeace se poate pretinde e numai riguroasa sa aplicare.

Numai într'un singur caz excepțional acest articol nu și-ar putea găsi aplicarea, și deci obiecțiunea ar rămâne în picioare. Moștenitorii găsesc printre hârtiile defunctului mențiunea unor anumite titluri cumpărate de el, câte odată chiar borderourile de cumpărare, fără a da peste titluri. Faptul e explicabil. Defunctul le-a vândut fără să-și dea osteneala să noteze faptul, sau că însemnarea făcută s'a pierdut.

Fiind de bună credință, în asemenea cazuri, nu au decât un singur gând — acela că titlurile au fost furate și proced în consecință la efectuarea opoziției de urgență. Iată deci posesorul titlurilor, care le-a cumpărat cu mult înainte, împiedicat de a încasa cupoanele sau capitalul pe motiv că le-a sustras dela succesiunea lui x sau y.

Neisbuțind ca prin bună înțelegere să facă să se ridice opoziția, un proces e inevitabil. Dar un proces contra unui grup de moștenitori reprezintă o respectabilă cheltuială care poate întrece veniturile unei persoane de condiție modestă. Titlul poprit e poate singurul său avut și ea nu poate să-l negocieze fiind imobilizat. Dacă posesorul lui ar avea nevoie de capital, sau dacă venitul îi e necesar pentru traiul zilnic, cu atât mai rău pentru el; el se găsește în această stranie situație că fiind legalmente proprietarul titlului să nu poată nici să se folosească nici să dispue de proprietatea sa.

E drept că la sfârșitul procesului i se vor acorda despăgubiri, dar știm ce minimă cifră reprezintă adeseaori cheltuelile de judecată acordate de instanțele noastre, — și cine garantează că moștenitorii popritori vor fi solvabili?

Dar nu numai în acest caz cheltuelile pot fi mari.

Să presupunem pierderea unui singur titlu de minimă valoare, reprezentând de exemplu suma de 100 lei.

Cheltuelile făcute cu notificarea, publicațiile impuse și într'un caz eventual cu procesul în revendicarea lui, depășesc suma de lei 70.

A pune în rizic această sumă pentru a redobândi un titlu al căruia proprietar era, nu e un sacrificiu prea mare care va determina pe mulți să renunțe la favoarea acordată de lege? Mi-se pare că da.

Așa că, cel puțin pentru aceste titluri de minimă importanță ar trebui micșorate cheltuelile necesare cu facerea formalităților.

Fără îndoială că pentru aceste ipoteze și în genere pentru orice opoziție o garanție în plus — în afară de aceea prevăzută de art. 18 — nu ar fi de prisos; două precauțiuni contra popririlor făcute cu rea credință sau bazate pe prezumții neîntemeiate, valorează mai mult decât una singură.

S'ar putea pretinde că într'un termen scurt oponentul să seșizeze tribunalul sau judecătorul pentru ea pe cale de „reférés“ să obțină confirmarea opoziției efectuate. Cererea nu va fi aprobată decât dacă oponentul învoacă probe, acte sau fapte de natură a face verosimilă deposedarea de care se plânge.

Notificarea făcută și continuarea publicațiilor în cazurile prevăzute de lege nu vor avea efect decât dacă se îndeplinește cu succes această procedură.

În plus o procedură expeditivă²⁾ de ridicare a opo-

1) *Dreptul*, 1905, No. 34, p. 269.

2) Azi unica cale e dreptul comun. Vezi M. Valerianu, *Curierul Judiciar* 1904, pag. 222.

ziției s'ar putea acorda purtătorului titlului când el va afla că acesta a fost isbit de indisponibilitate prin inserțiunea făcută în Buletin, așa cum o organizează art. 17 și 18 adăogate în 1902 la legea franceză din 1872.

Informații, prin publicațiile făcute, sau de debitor, de numele oponentului, el îl va soma a introduce în termen de o lună cererea sa în revendicare, chemându-l în același timp — și într'un termen nu mai mic de o lună — înaintea tribunalului, pentruca acesta pe cale de référé să decidă asupra opoziției efectuate.

Dacă în ziua fixată pentru judecare oponentul nu justifică introducerea cererii în revendicare, tribunalul va pronunța imediată ridicare a opoziției.

Și chiar dacă e formulată, oponentul trebuie să justifice că titlurile i-au aparținut; ne alegând nici un fapt, neproducând o piesă de natură a face verosimilă pretențiunea sa, rezultatul va fi același ca în primul caz.

Prin acest procedeu s'ar introduce un puternic corectiv contra abuzurilor pe cari le poate provoca procedura opozițiilor. Prin ridicarea lor pe cale de référé — adușă la cunoștința stabilimentului debitor — și prin încetarea inserțiunilor făcute în Monitor și Buletin, cari nu au fost confirmate judecătorește, titlurile vor fi redacte circulației.

La acest rezultat s'ar ajunge dacă s'ar da posibilitate și oponentului să reintre mai repede în posesiunea titlurilor sale.

Iată de exemplu un popritor de bună credință, ale cărui pretențiuni sunt justificate pe deplin. Purtătorul titlurilor se prezintă și protestează contra opoziției săvârșită, pretinzându-se proprietar al lor, fără a cere însă ridicarea ei, ca fiind fără temei, sau el nu ridică nici o obiecțiune, neavând pretenția de a fi proprietarul titlurilor.

Oponentul nu mai poate obține dela tribunal plata nici a intereselor, nici a dividendelor, nici a capitalului devenit exigibil, și în consecință *a fortiori* restituirea titlurilor.

Pentru a reintra în exercitarea acestor drepturi, cu toate că această procedare, această tăcere e de natură a face dubios bunul drept al acestuia din urmă și ca verosimilă opoziția efectuată, oponentul e silit a intenta o acțiune în revendicare urmând lunga cale a unui proces ordinar.

Situațiunea aceasta a unui oponent de bună credință față de un posesor suspect nu e mai puțin demnă de interes decât aceea a unui posesor de bună credință față de o poprire neîntemeiată. Motivele care militau pentru a se acorda posesorului o procedură urgentă, expeditivă, se pot invoca și în favoarea oponentului. De ce să nu poată obține și el restituirea titlului pe cale de référé.

S'ar acorda prin acest mijloc oponentului un interdict posesorii „recuperandae possessionis“ care, nu mai puțin decât procedurile mai sus indicate, ar salvarda drepturile și ale purtătorului și ale popritorului titlurilor.

Am văzut că numai pe baza opunerii la plată proprietarul titlului va putea da de urma actualului deținător. Pe dată ce el se va prezenta debitorului, acesta e dator a reține titlul și a încunoștiința pe oponent la domiciliul indicat prin poprire.

Dar când prezentarea se face unui intermediar profesionist, unui agent de schimb, sau unui bancher cu ordin de negociere, sunt oare și aceștia din urmă obligați a proceda la fel.

După litera legii nu cu toate că jurisprudența — cel puțin în Franța — a decis în sens contrariu. In conse-

cință titlul ar putea fi restituit fără nici o răspundere de către intermediar persoanei ce voia să-l negocieze și acesta va încerca pe lângă altul aceeași manoperă, poate cu mai mult succes, isbutind să-l vândă.

Și atunci, cu drept cuvânt, se poate cere o simplificare a formalităților și din acest punct de vedere.

De ce să se facă o notificare specială debitorului și singura publicare prin Monitor și Buletin să nu-l lege.

De ce să nu i se impună obligația de a le cerceta și a proceda în consecință?

Fără îndoială că pentru a putea obține dela debitor serviciul activ al titlului, ce nu se poate perpetua — cum e plata cupoanelor, amortizarea lui, liberarea unui alt certificat duplicat — o declarație specială, însă mai puțin costisitoare decât notificările, se impune.

Dar ceea ce se urmărește în mod special prin opoziție este aflarea titlului însuși, găsirea fie a celui ce l'a sustras, fie a intermediarului care l'a negociat. Pentru aceasta unica publicație prin jurnalele oficiale ar fi suficientă.

Nu numai debitorul dar și un agent de schimb sau bancherul, pe dată ce inserțiunea a apărut, vor fi obligați a reține titlul și a aviza pe oponent.

Cu alte cuvinte acest nou regim va obliga toate societățile, comunele, instituțiile care au emis titluri, cum și pe toți profesioniștii, a se abona la Monitor și Buletin, și a le consulta în permanență. Sarcina nu ar fi prea dificilă.

E drept — în treacăt fie zis — că această dispoziție riscă de multe ori a rămânea literă moartă, dacă există rea voință din parte-le, nefiind nici o sancțiune prevăzută contra celor ce nu ar îndeplini obligația impusă. Și chiar de s'ar introduce vreo sancțiune, cum se va face controlul, căci nici o urmă nu rămâne pentru a se dovedi că titlurile, la un moment dat, s'au găsit în mâinile lor și că ei le-au restituit, în loc de a le reține, afară numai dacă o mențiune specială nu a fost făcută prin excepție în registrele ce sunt obligați a ține.

Aceasta ar fi situația din punct de vedere intern. Pentru modificarea ei și într-o câțva în sensul lucrurilor mai sus indicate s'a pronunțat și în Franța „L'association nationale des proteurs français de valeurs étrangères“.

II

Conflictul de lege se pot ivi adeseori în această materie.

Circulația internațională a valorilor mobiliare devine din ce în ce mai intensă, se întinde din ce în ce mai mult, capitalurile fiind plasate și în valorile străine ce s'au emis pe piață, mai bine sau tot atât de bine și sigur remunerate ca și cele indigene.

Ori dela o țară la alta diversitatea legislațiilor e manifestă în ceea ce privește relațiile proprietarului deposdat fie cu debitorul, fie cu terțiul, actualul posesor al titlului. Ea dă naștere la multiple complicații. Legea îi oferă protecție și în aceste cazuri? In ce mod și până la ce punct? Cari sunt formalitățile de îndeplinit? Cheltuielile necesare nu vor constitui o pagubă în plus?

Este cert că aceste chestiuni nu se pun atât timp cât titlul se găsește în mâinile celui care l'a găsit sau furat, revendicarea subsistă în profitul persoanei deposdate.

Acest drept e admis în toate legislațiile din lume. El nu prejudică câtuși de puțin dacă victima nu trebuie să se bucure de o situație — și ceva mai bună —, dacă ea nu poate să caute titlul, chiar când el a trecut în mâi-

nile unui terțiu posesor, căci legea nu se poate face complicea unui furt, nici să ia partea celui de rea credință care pretinde a-și asigura o achiziție neregulată.

În ceea ce privește relațiile dintre debitor și deposedat, numai legislația căreia aparține cel dintâi își va găsi aplicația.

Debitorul nu va datora plata intereselor sau dividendelor și rambursarea capitalului amortizat, decât în măsura în care propria sa lege îl obligă. Căci numai aceeași lege, și nu alta, îi va asigura o plată valabilă față de purtătorul titlului.

Este legea de emisiune a titlului, una și aceeași pentru toate. Căci nu se poate admite ca debitorul emițător să fi vroit să-și supue titlurile sale diferitelor legi ale țărilor în cari ele pot circula la un moment dat, atunci când el se găsește sub imperiul legii sediului său social.

Apoi proprietarul deposedat a fost avertizat de acest lucru prin indicațiunile pe cari le conține certificatul constitutiv al titlului.

Așa că, de va fi chestiunea de o valoare românească, se va aplica legea de la 1883, iar de va fi în joc una germană se va întrebuița calea indicată de dreptul german și reprodușă de proc. civ. din 1877-1879 sub §§ 837 și urm., cunoscută sub numele de procedură de amortizare, conform căreia — în urma unor publicații anumite — titlul pierdut este anulat și înlocuit cu un altul.

Raporturile proprietarului deposedat cu stabilimentul emițător sunt raporturi de la creditor la debitor, pe cari nimeni până acum nu le-a contestat că sunt supuse legii domiciliului debitorului, ca tot ce se referă în dreptul internațional la creanțe. În adevăr numai la acel domiciliu se poate opera executarea creanței, și eficacitatea ei se va judeca după legea locului. Așa precum *lex rei sitae* guvernează bunurile corporale, aceea a domiciliului debitorului titlurile de creanță.

E soluția care a fost admisă nu numai de L'assemblée nationale des porteurs français, dar și de Institutul de drept internațional în sesiunea de la Gand (1906) prin unanimitatea membrilor prezenți.

«Legea țării debitorului (Stat, comună, societate, etc) trebuie să fie aplicată pentru a determina în ce condiții un proprietar deposedat de titlul la purtător, poate să facă să i-se plătească interesele, dividendele, capitalul devenit exigibil, și să obțină un duplicat»⁴⁾.

Numai o singură excepție se poate admite, și anume în cazul în care stabilimentul debitor, plasându-și titlurile în țările streine și voind să asigure serviciul lor prompt, și-ar alege acolo un domiciliu anumit, dând în acest mod o competență specială tribunalelor localnice relativ la toate chestiunile ce le pot ridica titlurile emise de el. El atribue titlurilor o naționalitate de ocazie ce va fi opozabilă atât stabilimentului debitor cât și purtătorilor, subscriitorilor succesivi ai titlurilor.

Numai când e chestiunea de a preciza raporturile dintre proprietarul deposedat și actualul purtător al titlului ce l-a dobândit de bună credință, discuțiunea începe și schisma între diferitele legislații se produce.

Revendicarea, care e posibilă atunci când este îndreptată contra hoțului, e admisibilă și contra celui care deține titlul de la el, sau acesta va scăpa obligației de a restitui titlul sustras.

Țările care să admită principile legii noastre din 1833, sau ale celei franceze din 1872 (modif. în 1902), sunt

puține la număr. Putem cita numai Brazilia, Spania, Mexic, Portugalia, Argentina.

În altele, cum e Belgia, Anglia, revendicarea e exclusă, neexistând nici un organ de publicitate pentru a face cunoscut terților furarea titlului.

Circulația titlurilor la purtător e absolut liberă, nici o piedică legislativă nu trebuie să existe pentru a împiedica negocierea lor. Dreptul e considerat ca încorporat titlului, și când el trece în mâinile unui purtător de bună credință el devine proprietatea sa ca și cum ar fi fost un mobil corporal oarecare.

Legislația germană, cu toate că refuză revendicarea proprietarului deposedat, acordă o acțiune în despăgubire contra intermediarilor, bancheri sau agenți de schimb.

Acela dintre ei care a dobândit un titlu la purtător pierdut sau furat, publicat de mai puțin de un an în *Rechtsanzeiger*, e presupus de o rea credință, afară numai dacă nu dovedește că din cauza împrejurărilor particulare, ei nu cunosc nici nu puteau cunoaște publicarea efectuată (art. 367 c. com.).

Această dispoziție nu se aplică titlurilor încredințate unui terțiu și înstrăinate de acesta fără calitate⁴⁾.

Deci purtătorul titlului nu va fi turburat în posesia sa, iar proprietarul nu are de cât posibilitatea de a fi despăgubit în condiții destul de restrânse, admitând bine înțeleas că intermediarul profesionist este solvabil.

În aceste condiții se pune întrebarea care lege trebuie aplicată? Este legea locului unde se găsește actulamente titlul (*lex rei sitae*), sau aceea a țării unde titlul a fost negociat (*lex loci contractus*)? Sau ar trebui să se aplice legea sub imperiul căreia s'a constituit stabilimentul debitor, numită și legea națională a titlului.

Primul sistem se bazează pe această idee că titlurile la purtător sunt asimilabile din toate punctele de vedere mobilelor corporale și deci supuse legii localnice, când sunt privite din punct de vedere individual și nu ca universalitate.

Nu trebuie însă pierdut din vedere că titlurile la purtător sunt mobile corporale sau drepturi de creanță contra stabilimentului debitor. Ele nu încetează de a depinde de debitorul-emițător la care, în cele din urmă, trebuie să revie. Ceea ce ce-i dă valoarea sa e tocmai această legătură indisolubilă.

Dacă acțiunile și obligațiile sunt plasate de obicei între mobilele corporale există între ele o diferență esențială, care are o mare importanță în caz de transmitere „pe când mobilele corporale sunt transmise cu totul celui căruia i s'a făcut tradițiunea, celelalte nu sunt decât în aparență.

Când proprietatea unei acțiuni sau obligațiuni e transmisă într-o țară străină, valoarea ei nu e reprezentată decât prin certificatul (titlul) care o încorporează, căci capitalul e în țara unde e situat stabilimentul emițător⁵⁾.”

Așa că puțin importă că aiurea negocierea s'a făcut în mod valabil, îndeplinindu se toate prescripțiile legii localnice, cumpărătorul — prin însuși faptul contractării — se supune obligațiilor impuse de legile sub imperiul cărora s'a emis valoarea.

Sistemul acesta prezintă și marele inconvenient de a face să depindă drepturile respective ale părților de deplasarea titlului, ceea ce înseamnă pentru ei o situație nesigură, cu totul aleatorie. Ea dă loc prea însemnat jocului hazardului. Orice măsură ar fi luat proprietarul deposedat pentru a reintra în posesia titlului său, ea este în van, dacă titlul trece, prin negociere, într-o țară

4) Cosak — *Traité de droit commercial*. t I p. 214.

5) *Eon*, *Droit internațional*. Titre au porteur, p. 5.

în care revendicarea lui e prohibită. Iar purtătorul este expus de a fi evins, dacă împrejurările îl obligă a transporta titlul într-o țară în care revindicarea e admisă, deși dreptul său asupra-i pareă inatacabil.

El este susținut numai de câțiva autori de drept internațional⁶⁾.

Sistemul „*lex loci contractus*“ e, îmi pare, cel preferat de majoritatea doctrinei franceze și o parte a celei italiene.

El a fost adoptat și de Institutul de drept internațional de la Gand în sesiunea din 1906.

„Titlurile la purtător, în orice țară s'ar afla debitorul care le-a emis, nu pot fi revendicate de proprietarul deposedat din momentul în care ele au fost negociate într-o țară în care revendicarea titlurilor la purtător este exclusă, chiar atunci când, în momentul intentării acțiunii în revendicare, ele s'ar găsi într-o țară în care revendicarea titlurilor la purtător este permisă.

Contrariu, ele pot fi revendicate de proprietarul deposedat când au fost transmise într-o țară în care revendicarea este admisă, chiar atunci când ele s'ar găsi în momentul revendicării într-o țară unde ea este exclusă, atâta timp cât ele au fost dobândite în mod regulat⁷⁾.

Fundamentul său îl formează opinia, curent admisă în dreptul internațional, că convențiile relativ la mobile sunt reglementate de legea locului unde au fost încheiate.

Acel care dobândește la bursă un titlu la purtător, îl cumpără având în vedere garanția pe care o acordă legea în vigoare în locul unde contractează.

Presupunând că a cumpărat un titlu francez la una din bursele italiene, cumpărarea trebuie să fie considerată ca efectuată sub imperiul legislației italiene și deci în conformitate cu dispozițiile ei. Așa că dobânditorul lui poate refuza restituirea atâta vreme cât nu-i se plătește valoarea cu care l'a dobândit.

Deci aceiași asimilare între mobilele corporale și titlurile la purtător, care am văzut că de neexactă este.

Pe de altă parte, partizanii lui săvârșesc această gravă eroare de a aplica *lex loci contractus* nu în raporturile dintre părțile contractante, ci în acele dintre contractanți și terți, depășind deci sfera sa de aplicare.

În sfârșit, deși într-o mai mică măsură, el dă naștere nesiguranței, lăsând loc jocului hazardului.

Situația purtătorului e asigurată, dacă el a dobândit titlul într-o țară în care revendicarea e exclusă. Dar proprietarul titlului e expus bunului plac al împrejurărilor. Revendicare i-se va acorda sau nu conform legii țării unde s'a făcut negocierea.

Jurisprudența franceză s'a pronunțat în mod categoric în acest sens, invocând în sprijinul său încă un argument, acela că legea din 1872 e de ordine publică și trebuie să se aplice pe teritoriul francez fără excepție.

«Ar fi contrar justiției, moralei, de a lăsa să circule în Franța un titlu chiar străin, al căruia proprietar a fost deposedat fără drept, sau de a menține în posesie pe deținătorul său actual presupus de rea credință de la aplicarea opoziției. Nimic mai natural deci decât a aplica legea din 1872, care reglementează, pentru a ne exprima astfel, poliția tuturor titlurilor naționale sau străine care se găsește în comerț.

Dar ea merge și mai departe aplicând aceleași dis-

poziții titlurilor franceze negociate aiurea, călcând astfel principiul admis de dânsa *lex loci contractus*, împietând asupra suveranității altor state pentru motive de utilitate, cât și titlurilor cari circulă în celelalte țări, negociate la bursele străine.

Ori din admiterea acestei soluții în virtutea căreia dobândirea proprietății și a drepturilor asupra mobilelor sunt guvernate de *lex loci contractus*, ar părea că trebuie să rezulte contrariul adică că titlurile furate sau pierdute negociate aiurea nu mai pot fi revendicate conform legii statului⁸⁾, căruia ele aparțin.

Nimic nu scoate mai în evidență de cât exagerarea manifestă în cari a căzut jurisprudența franceză din acest punct de vedere, lipsa de temei a argumentelor pe care se bazează deciziile sale relative la titlurile la purtător—franceze sau streine—cari fac obiectul unei negocieri în streinătate.

Este, precum foarte bine s'a observat, o teorie fără precedent în istoria conflictelor dintre legi. Se cunoștea, până în prezent, în dreptul internațional statutul real sau teritorial, statutul personal, — iată întronat și pe cel universal *urbi et orbi*.

Pare că sistemul cel mai rațional ar fi acel care susține aplicarea legii debitorului în toate cazurile sau mai bine zis legea națională a titlurilor.

Dreptul încorporal constatat prin titlul, certificatul care-l încorporează, are un domiciliu, acel al centrului de afaceri al debitorului emițător. E o emanație a acestuia, depinde direct de el, împrumută personalitatea sa.

Ori stabilimentul are o naționalitate ce depinde de sediul său social. De ce nu am estinde-o și titlurilor puse în circulație de el și de ce nu i-am aplica legile sub imperiul cărora a luat ființa stabilimentul debitor și care trebuie să le guverneze în toate manifestările și în tot timpul existenței sale.

Nu se procede în acest mod cu persoanele aplicându-li-se Statul personal în ce privește capacitatea, starea lor civilă.

În materie de drept comercial maritim nu există un isbitor caz asemănător? Vasele nu au un port de imatriculație care determină legea ce-i aplicabilă în diferitele împrejurări ce le privesc, cu toate că ele se pot găsi la un moment dat în apele teritoriale ale altor State. Vasele nu sunt mobile ca celelalte și așa explică de ce nu se pot aplica dispozițiile care se aplică lor. Acest sistem prezintă și avantajul de a fi unitar. Aceiași lege se va aplica și în relațiile dintre stabilimentul debitor cu proprietarul deposedat și în cele dintre acesta din urmă cu terțiul posesor, așa că diversele controverse ridicate și examinate vor primi soluțiuni concordante. Drepturile respective ale lor bazându-se pe un element sigur și invariabil—naționalitatea titlului—nu vor mai varia după cum titlul s'ar găsi într'un Stat sau altul, ar fi negociat într-o parte a globului său într'alta.

E drept că acest sistem impune o obligație posesorilor de titluri străine: aceea de a cunoaște legile diferitelor state cărora aparțin debitorii emițători. Dar cu oarecare bună voință ea se poate aduce la îndeplinire.

El a fost susținut cu multă căldură de fostul meu profesor, eminentul jurisconsult Thaller⁹⁾, mai ales la Congresul dela Gand din 1906, și îmbrățișat de o parte

⁶⁾ *Despagnet*... op. cit., loc. cit.; Asser, *Annuaire* 1908, p. 158.

⁷⁾ Lyon-Caen. *Rapport à l'Institut de dr. int. Annuaire* 1902 (XIX). p. 150; Pillet, *Principes* No. 196, p. 334, No. 313, p. 561; Surville et Arthuys. *Cours élémentaire de dr. intern. privé*, No. 468 p. 634; Niboyet. *Des conflits de lois*, *Revue critique*, 1913, p. 162; Fiore, *Diritto intern. privato*, 2 ed. A. II. No. 787 p. 345; Reichsgericht Leipzig 16 Oct. 1897. *Journ. de dr. int. privé* 1898 p. 378.

⁸⁾ *Nast. Notă D.* 1910. 2. 65; *Rev. de dr. int.* 1512, p. 754 și *Notă*.

Contra: Bartin. *Études de dr. int. privé*, p. 196—199; Niboyet, loc. cit., p. 169.

⁹⁾ Thaller. *Annales de dr. comm.* 1905, pag. 250, *Idem.* 1913, p. 391 și urm. Une tentative de protection internationale contre la dépossession des titres au porteur.

dintre congresiști, ca Dupuis, Missir, Ed. Rolin, și cu oarecare rezerve și de Streit.

S'a mers chiar ceva mai departe în această direcție. S'a tins la unificarea legislațiilor, stabilindu-se în toate țările aceleași dispoziții pentru a evita inconvenientele ce prezintă negocierea titlurilor la purtător.

În acest scop s'au ținut congrese, s'au redactat rapoarte, s'au făcut proiecte, mai ales în Franța. Nu s'a ajuns însă la nici un rezultat practic până în prezent.

Din toate se desprinde aceeași idee.

a) A se face să se adopte ca lege uniformă cea franceză, deci întru câtva și a noastră, cu modificările, cu perfecționările indicate în prima parte a acestui studiu.

b) Publicarea într'un Buletin Oficial internațional cotidian a numerelor titlurilor la purtător pierdute sau furate din toate țările, pentru a se putea face posibilă aplicarea dispozițiilor indicate ale legii ¹⁰⁾.

Materialul este strâns. Jurisconșulții, societățile savante, au făcut investigațiile necesarii, au căutat și formulat modificările ce se impuneau *desiderata*.

Ei și-au împlinit rolul. E rândul legiuitorilor să intervină a făuri opera lor.

De sigur timpurile nu sunt propice pentru moment, dar zilele senine vor reveni.

D-R GĂLĂȘESCU-PYK

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 2 Februarie 1916

Președenția d-lui C. R. MANOLESCU Președinte

Const. Florescu cu Soc. de tricot je «Filar»

Accident de muncă întâmplat anterior legii meseriilor. — Daune. — Acțiune introdusă posterior legii meseriilor. — Aplicarea dreptului comun. — (Art. 1 din codul civil și art. 232 din legea meseriilor).

Legea meseriilor nu se poate aplica cu efect retroactiv, nefiind o lege cu caracter procedural, ci o lege de fond, care creiază drepturi noi pentru cel daunat printr'un accident de muncă, drepturi ce diferă principal de cele acordate de codul civil.

Prin urmare, dacă accidentul ce dă naștere la despăgubiri s'a întâmplat înainte de punerea în aplicare a legii meseriilor, reclamantul este în drept să întenteze acțiune conform legii în ființă în momentul accidentului, adică conform dreptului comun, iar nu după dispozițiile legii speciale a meseriilor, deși acțiunea a fost introdusă în urma punerii în aplicare a acestei legi.

Deciziunea 83/916. — Casată, în urma recursului făcut de Const. Florescu, decizia Curții de apel București s. II, No. 149/915¹⁾, dată în procesul cu Societatea de tricotaje «Filar».

¹⁰⁾ Froissart. La protection des titres au porteur. Une tentative d'accord internationale. Rev. politique et Parlam. No. 186. Dec. p. 438.

¹⁾ Iată opinia separată a d-lui Consilier I. Coandă care a fost împărțită de Inalta Curte de casație (N. R.)

Opiniune

Subsemnatul, difer de opiniunea majorității și sunt de părere a se admite apelul în principiu și a se da cuvântul în fond, pe motiv că, deși prin legea asigurărilor muncitorești din 25 Iunie 1912, s'a prevăzut modul cum accidentele de muncă au a fi despăgubite de instanța ce va statua asu-

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier N. Procopescu;

Pe d-l avocat Dim. I. Ionescu, în desvoltarea motivului de casare; și

Pe d-l avocat C. Vortman, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivelor de casare I, II, și III;

I. «Violarea art 1 cod. civil, violarea și greșita interpretare a art. 222 din legea de organizare a meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești din 27 Ianuarie 1912 și violarea principiului neretroactivității legilor cu exces de putere. Onor instanța de apel prin deciziunea recurată în majoritate, adoptând în totul motivele din sentința apelată cu opiniunea separată a d-lui Consilier I. Coandă, violează dispozițiunea art. 1 din codul civil, art. 222 zisa lege și principiul neretroactivității legilor considerând cu putere retroactivă legea de organizare a meseriilor, etc., din 27 Ianuarie 1912, pe temeiul că aceasta este o lege de competență și organizare propriu zisă, ori din dispozițiunea menționatei legi, se vede că ea pune în joc principii de drept nu numai de organizare, se guvernează principii noi, se stabilesc baze noi în organizarea meseriilor, înlocuind vechea noțiune a culpei delictuale cu noua concepțiune ariscului profesional și atunci rău se argumentează de instanțele de fond, retroactivitatea acestei legi, pe care nici legiuitorul din 1912 nu a consacrat o undeva și nici nu reiese de nicăieri această excepțiune la principiul de neretroactivitate consfințit de art. 1 din codul civil.

«Argumentarea ce se face de instanțele de fond pe temeiul interesului colectivității, pe care l'a avut în vedere legiuitorul la 1912 e fără rațiune juridică, întrucât pe de o parte zisa lege stabilind principiul de fond nu se poate susține, că e numai pe o parte retroactivă iar pe altă parte organizarea consacrată prin această lege nu poate avea efect față de drepturi persoanele născute anterior ei căci atunci nu ar mai fi vorba de o organizare, ci de o răpire de drepturi născute anterior, ceea ce legiuitorul nu putea s'o facă în mod excepțional, cum nici nu a făcut-o nici în mod legal, căci atunci ar fi dat naștere unei legi nu de organizare a colectivității, ci de de-organizarea ei

«Onor. instanțele de fond în majoritatea cazurilor s'au pronunțat în sensul neretroactivității acestei legi; astfel Curtea de apel s. I București și Curtea de apel din Iași, iar Onor. Inalta Curte atât secția I cât și a II au stabilit principiul constant în speță de neretroactivitatea acestei legi așa: 1. Onor. Inalta Curte secția I, în deciziunea No 617/914, audiența dela 15 Decembrie 1914, în ultimul său considerent zice: «că numai atunci s'ar putea admite dreptul Casei meseriilor și la succesiunile deschise anterior legii sale de organizare, când ar fi dat acestei legi efect retroactiv, ceea ce n'a făcut și 2. Onor. Inalta Curte s. II, în deciziunea corentă No 1787/914, audiența dela 18 Iunie 1914 în primul său considerent spune:

«Considerând că prin această lege, care stabilește principii noi în acțiunile în responsabilitate, pentru accidente de muncă bazate pe ideea riscului profesional etc.» astfel că Onor. Instanțele de fond, numai cu violarea acestor texte și principii și cu exces de putere au putut declina competența de a judeca acest proces.»

II «Violarea art. 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003 c. civ. și exces de putere. Codul civil prin art. 998 și urm. consacră principii de drept comun în această materie. Daunele fiind consecința unui fapt, ele nasc odată cu faptul și legea care le guvernează, este legea în vigoare în timpul nașterii lor;

pra lor, însă această lege, nefiind numai o lege de procedură, după cum rezultă din dispozițiunile ce cuprinde, nu se poate aplica cu efect retroactiv la faptele petrecute înaintea promulgării ei Ori în speță, accidentul întâmplat apelanțului a avut loc anterior citatei legi; că acea lege nu poate avea caracterul unei legi aplicabile cu efect retroactiv, fiind contra principiului admis de legiuitorul codului civil

(s) I. Coandă

reparațiunea lor, cerută oricând se ridică până în momentul faptului și o lege ulterioară, fie de organizare și competență, fie de fond, nu poate avea efectul de a șterge urma lor, faptul juridic care le-a dat naștere, continuând a exista la originea lui. Legiuitorul la 1912 în scopul numai de a ușura situațiunea probei accidentelor, a considerat pe patron responsabil de drept în materie de accidente, vizând astfel accidentele dela promulgarea legii, iar nu pe cele anterioare, căci faptul de a pune în art. 222 ridicarea dreptului de a reclama conform art. 998 și urm. cod. civ. înseamnă înlocuirea unui principiu de fond cu un altul și anume înlocuirea culpei delictuale cu a riscului profesional, care neavând efect asupra faptelor anterioare, nu poate viza decât pe cele întâmplate dela 27 Ianuarie 1912. De aceea instanțele de fond cu exces de putere și au declinat competența violând principiul de drept comun stabilit de art. 998 și urm. c. civil făcând o excepție pe care legiuitorul la 1912, n'a înțeles s'o facă

III. «Eronată interpretare a art. 140 și urm. a legii de organizare menționată. Onor. instanțele de fond interpretează eronat dispozițiunile art. 140 și urm. din legea de organizare a meseriilor, socotind că pentru accidentele întâmplate anterior urmează a se reclama conform acestei legi, făcând astfel o excepțiune la dreptul comun, în materie de daune consacrat de art. 998 și urm. c. civ. deși legiuitorul dela 1912 nu face aceasta, ea stabilind norma reclamațiunii în materie de accidente, numai pentru cele posterioare ei, nu și pentru cele anterioare, căci ar fi spus-o în mod expres».

Având în vedere că, prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de apel din București a confirmat sentința Trib. Ilfov s. I, care își declinase competența de a judeca procesul de daune, intentat de către recurent contra intimatului societății;

Având în vedere că art. 1 codul civil pune principiul, că legea nu dispune decât pentru viitor, ea nu are putere retroactivă; că, dela acest principiu, între altele făcând excepție și legile de procedură, rămâne a se vedea dacă legea organizării meseriilor, în dispozițiunile sale privitoare la despăgubirile muncitorilor pentru accidente, prevede numai chestiuni de pură procedură sau și chestiuni ce ating însuși drepturile persoanelor, căci în acest din urmă caz, aplicarea acestei legi cu efect retroactiv ar putea fi o violare a principiului înscris de legiuitorul codului civil în art. 1 lovind în drepturi câștigate;

Având în vedere că, legea organizării meseriilor și asigurărilor muncitorești, organizând pentru prima oară în țară asigurarea muncitorilor, contra accidentelor de muncă, a făcut-o aceasta pe baze, ce deroagă fundamental dela dreptul comun, a fixat anumite norme pentru plata despăgubirilor, a limitat numărul persoanelor din familia lucrătorului, ce vor avea dreptul la despăgubire și a înființat o instituțiune aparte, cu un anumit fond cotizat de patroni și lucrători asigurați, din care au a se plăti despăgubirile, astfel că după această lege răspunderea de prejudiciu nu o mai are direct patronul, ci instituțiunea înființată în acest scop, Casa centrală a meseriilor, care are să rezolve cererile de despăgubire cu drept de apel, însă numai în limitele și după normele anume stabilite de lege;

Considerând că, așa fiind, legea asigurărilor muncitorești prin majoritatea dispozițiunilor ce cuprinde nu este o lege cu caracter procedural, ci o lege de fond, care creiază drepturi noi pentru cel daunat, printr'un accident de muncă, cari diferă principal de cele acordate de codul civil;

Considerând că dreptul la daune se naște odată cu faptul ce le-a cauzat și din acel moment el intră în patrimoniul daunatului, îngrădit de toate garanțiile ce le dădea legea în vigoare în acel moment;

Considerând că, în speță, accidentul, ce a dat naștere la despăgubiri, având loc la 26 Martie 1911, recurentul a dobândit din acest moment, dreptul la daune, drept ce-i rămâne intact în patrimoniul său și îi este definitiv câștigat, iar legea ulterioară nui-l poate nici răpi,

nici micșora, indiferent dacă persoana în drept a căutat să și-l valorifice în fața instanțelor de judecată înainte sau după punerea în aplicare a legii celei noi;

Considerând că, așa fiind, recurentul nu poate fi împedat să ceară realizarea dreptului său la daune după legea în ființă în momentul când a suferit actul cauzator de daune, iar Curtea de apel judecând altfel, a aplicat greșit în speță dispozițiunile legii asigurărilor muncitorești și a violat principiul neretroactivității legilor înscris în art. 1 cod. civil;

Că, dar, motivele fiind întemeiate, urmează a fi admise.

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

Judecătoria Ocolului Zătreni-Vâlcea

Audiența de la 25 Aprilie 1914

Carte de judecată civilă No. 368

X. cu Maria St. Bică

Obligațiuni naturale. — Obligațiunea părinților de a înzestra pe fiul lor. — Îndeplinirea acestei obligațiuni de bună voie. — Repetițiunea unor asemenea obligațiuni. — Sacțiunea legii.

Vișii de consimțământ. — Eroare. — Eroarea asupra valorii lucrului dacă e o cauză de anularea contractelor. — (Art. 186 și 1992 codul civil)

1. *Părinți au dela natură obligația de a înlesni căpătuirea copiilor lor. În atare caz, înzestrând copilul, cu ocazia căsătoriei acestuia, părintele satisface o obligație naturală, care devine perfectă când se constată existența consimțământului și când fiul stăpânește de fapt imobilul, chiar neexistând actul de înzestrare;*

2. *Obligațiunile naturale sunt obligațiuni juridice, capabile și ele de executare, nerecunoscute însă formal de legiuitor nici prin definițiuni, nici prin enumerare, fiind lăsate, după speță, la aprecierea judecătorului.*

3. *Când înzestrarea s'a făcut de bună voie, fără forme solemne, înzestratorul nu mai poate cere restituirea bunurilor date ca zestre.*

4. *Eroarea căzând asupra valorii lucrului, confundându-se cu leziunea, nu poate da loc la o acțiune în anulare de contract.*

Judecata,

Asupra prezentului proces în revendicare;

În fapt:

Având în vedere actele din dosar, debaterile urmate și interogatorul luat reclamanților, din care se constată în fapt că reclamanții când au căsătorit pe decedatul lor fiu cu pârâta, i-au făcut actul dotal autentificat sub No. 318/910 de această judecătorie, aflat în dosar, act prin care deși se prevede că au dat fiului lor cinci bucăți de pământ, însă, convențiunea a fost a-i da mai puțin pentru a putea da și celorl'alți copii câte ceva; că au venit la judecătoria de au făcut acest act, de voie, ne siliți de nimeni, și că, după aproape trei ani, fiul lor a murit în mobilizare în anul 1913;

Având în vedere că reclamanții fac prezenta acțiune în contra femeiei Maria Ștefan P. Bică, în calitate de tutoare legelă a averii și a minorului rămas pe urma def. lor fiu, spre a le restitui bucățile de pământ prevăzute în actul de zestre mai sus menționat, declarând, însă și mărturisind lămurit la interogatorul ce li s'a luat în instanță, că, de bună voie au înzestrat pe fiul lor la 1910 și că ne siliți de nimeni ei, au dat acele bucăți de pământ fiului lor, dar, că a înțeles a-i da nu cinci bucăți, ci mai puține, ca să mai aibă și dânsi pe urmă;

În drept:

Având în vedere că, deși este adevărat că, legiuitorul modern, în art. 186 codul civil, spre deosebire de

dreptul roman, refuză copilului orice acțiune în contra părinților de a-l înzestra, nu este mai puțin adevărat că, sub orice legislațiune părinții au dela natură obligațiunea de a înlesni căpătuierea copiilor lor (Cas. I, D. No. 35 din 1909);

Că, deci, atunci când părintele înzestrea copilul său, cu ocaziunea căsătoriei lui, el satisface o obligațiune naturală, care devine perfectă, atunci când se constată existența consimțământului și când fiul care a primit imobilul, stăpânește de fapt acel imobil, cu toate că n'ar exista act de înzestrare sau, cu toate că, deși ar exista un act, însă acest act ar fi nesolemn;

Intr'adevăr și obligațiunile naturale sunt obligațiuni juridice, capabile și ele de o executare, cu deosebire numai că legiuitorul nu le recunoaște existența lor formală (Aubry et Rau, § 297, p. 4);

Și, dacă legiuitorul modern nu enumără, nici nu definește obligațiunile naturale, recunoaște însă existența lor și le arată sancțiunea în disp. art. 1092 cod. civil, lăsând ca judecătorul să aprecieze în spețele cari sunt supuse judecății lui, dacă există sau nu, o obligațiune naturală;

Având în vedere că, deși, în principiu, înzestrarea constituie un act cu titlu gratuit, supus formelor solemne ale donațiilor chiar când este făcut de către părinți și, deși, prin urmare, în lipsă de forme, înzestratul nu are nici o acțiune, însă, când chiar fără formă, înzestrarea a fost executată de bună voie, părintele nu mai poate cere restituirea acelui bun, față cu dispozițiile art. 1092 cod. civil, care nu admite repetițiunea în privința obligațiilor achitate de bună voie (Cas. s. I. decizia No. 18 din 1903 și decizia No. 35 din 1909);

Că, astfel fiind, și cum, în speță, se constată că reclamații au înzestrat pe fiul lor, defunctul tată al minorului părat reprezentat prin tutearea sa legală și se mai constată, din lucrările de la dosar, că, înzestrarea a fost executată de bună voie, în asemenea împrejurări părinții îndeplinindu-și, o obligațiune naturală, nu mai pot cere restituirea acelor bunuri, date ca zestre, față cu dispozițiunile art. 1092 cod. civil, care nu permit repetițiunea în privința obligațiilor naturale achitate de bună voie;

În ce privește vițiul de consimțământ: că s'a făcut o eroare la facerea actului de înzestrare, că părinții au înțeles a da fiului lor mai puțin de cât se arată în act, admițând chiar că a fost o eroare din parte-le, că ei au înțeles a-i da numai o bucată de teren, iar nu cinci bucăți, câte s'prevăzute în act, totuși o asemenea eroare nu e o cauză de anulare a convenției, de oare ce cade asupra valorii lucrului și, în asemenea caz, eroarea se confundă cu leziunea, care știm, că, în legislațiunea noastră nu e o cauză de anularea contractelor (Laurent T. XV p. 496 și D. Alexandrescu. T. V. p. 57);

Că, astfel fiind, acțiunea reclamațiilor fiind inadmisibilă, urmează a fi respinsă ca atare;

Văzând și concluziunile părâtei, privitoare la cheltuieli de judecată, pe care le lasă la aprecierea judecății iar judecata, găsind că procesul este între tată și fiu, urmează a nu mai obliga pe reclamații și la asemenea cheltuieli;

Pentru aceste motive judecata respinge etc.

Judecător (s) C. S. Băllan

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

Recurentă Matilda Corenti prin d-l avocat D. Negulescu.
Intimat I. Pomponiu-Părvulescu prin d-nii avocați Titulescu și Otulescu.

Urmărire imobiliară. — Contestatie. — Hotărâre de respingere. — Atacarea ei cu recurs odată cu ordonanța de adjudecare. — Cazul în care ordonanța nu mai poate fi dată din cauza radierei comandamentului. — Neproducerea de efect a hotărârii de respingere a contestației. — Art. 350 din procedura civilă.

În conformitate cu dispozițiunile art. 530 pr. civilă, hotărârea prin care se respinge contestația este supusă recursului în casatiune odată cu ordonanța de adjudecare, iar acest recurs este suspensiv de executare conform art. 560 pr. civilă. În cazul însă când ordonanța de adjudecare nu mai poate fi dată, de oare ce urmărirea a dispărut prin efectul radierei comandamentului, nici sentința dată cu ocazia acelei urmăriri nu mai poate produce nici un efect, neavând caracterul de definitivă și executorie. (Casatie secția I, decizia No. 164 din 11 Martie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel București s. II No. 74/915).

CASATIE S. II

Recurent Ion C. Tăranu în persoană.
Intimată Obștea moșnenilor Bumbestii.

Prescripția de zece ani. — Titlu translativ

de proprietate. — Lipsa dreptului de proprietate a autorului transmisiunii. — Acoperire prin posesia de zece ani cu bună credință.

Posesiunea exercitată mai mult de zece ani cu bună credință și pe temeiul unui titlu translativ de proprietate, cum este cumpărarea, conduce la dobândirea dreptului de proprietate, independent de vițiul titlului rezultând din lipsa dreptului de proprietate a autorului transmisiunii, vițiu pe care această posesiune are de scop tocmai de a-l acoperi. (Cas. s. II decizia civilă 30 din 29 Ianuarie 1916 prin care s'a casat sentința No. 151/915 a Tribunalului Argeș secția I).

CASATIE S. III

Recurent T. Bratu prin d-l avocat Al. Popa.
Intimat N. N. Raducu, în persoană.

Acțiune cambială. — Excepții personale. — Probe. — Jurământ. — Neadmisibilitate. — Articolul 349 din codul comercial și 1208 din codul civil.

Legiuitorul comercial derogând de la principiile de drept comun, nu a admis în materie de acțiuni cambiale a se invoca excepțiuni care s'ar întemeia pe probe cu caracter oral ca: interogator, martori sau jurământ, probă care prin natura lor nu corespund caracterului special al cambiei. (Casatie secția III, decizia No. 273 din 13 Mai 916 prin care s'a casat sentința No. 84/915 a Tribunalului Vâlcea secția I-a).